

AL EXCM. É ILLM.

DOCTOR DON JOSEPH MORGADES Y GILI

BISBE DE BARCELONA

Zio Poble de Montgat

JUNY DE 1900.

Composicions literaries

LLEGIDAS EN LA

SOLEMNE VETLLADA

QUE TINGUÉ LLOCH Á MONTGAT LO DIA 22 DE JUNY
DE 1900, AB MOTIU DE LA INAUGURACIÓ DEL CAMPANAR
Y RELLOTJE DE LA IGLESIA PARROQUIAL
Y BENEDICCIÓ DE LAS CAMPANAS PER LO

EXCM. É ILM. SR.

Dr. D. Joseph Morgades

Bisbe de Barcelona

BARCELONA (GRACIA)

Tip. Religiosa de J. y J. Doria, Angel, 25
1900

AL EXCM. É ILM. SR.
DR. D. JOSEPH MORGADES Y GILI
Bisbe de Barcelona

Un poble hont gentil l'ona remoreja,
avuy al seu Prelat la seu adresa;
y encar qu'es pobre y en valer curteja
d'afecte respectuós sobrix y vessa.

Y ho merexeu, senyor. Ab seu galana
temps ha que anyoradissa clà ho pregona
la gent de la comarca vigatana
d'ensá que al bisbat sou de Barcelona.

Y ho diuhen ja fa temps à les gentades
del Seminari exists, ab parlar destre,
l'estol de capellans de dòts preuhades
dels quals foreu Rector y sabi Mestre.

De quan Penitencier, seny y prudència
en vos agermanats feyan paría;
que en lo sagrat alberch de penitència
conhort dareu á molts, pau y alegría.

Y l'orfe y desvalgut, bálzem suavíssim,
de penas guaridor y d' anyoransa,
en vos sempre han trobat, y doll puríssim
de santa caritat y d' esperansa.

Y es clar que merexeu l'intens afecte
que cors y voluntats, dols, agermana;
que os té com fill preclar y predilecte
de cap á cap la terra catalana.

Y ho merexeu. Ab eloquència ho diuhen,
de Vich en lo Museu arreplegades,

les joyes mitjevals que allá reviuhen
y son preciós recort d'estats passades.

Y ho diuhen de Ripoll com gran exemple
als propis, als forans y á la gent llunya,
lo claustre y campanar y altars y temple
del Monestir, breçol de Catalunya.

Y ho diu en lo bisbat tot lo qu'es noble
y de virtut ostenta 'l gloriós signe,
y ho diu lo que 's refá de cada poble
y es just y sant y bó y honrat y digne.

Perxó aquí haveu vingut. De les campanes
lo só per primer cop l'espay omplena
ab tochs y repicoys y veus galanes,
rellotje y campanar avuy s'estrena.

Y vos ho benehiu. Desde aquest dia
eix fet consignará la nostra historia
que avuy dona á Mongat goig y alegría
y á Deu nostre Senyor, honor y gloria.

BALDOMER SOLÁ Y SERIOL.

Juny de 1900.

EL CERRO DE MONTGAT

Antiquísima es la historia
de este cerro singular
que domina tierra y mar
y recuerda antigua gloria.

Hagamos aquí memoria
de los moros, que cual rayo,
sin cansancio y sin desmayo
combatían cual leones
contra los sacros pendones
de los nietos de Pelayo.

Aquí, bajo el mismo sol
que á este mirador alumbra,
formarán alta penumbra
las flechas del Español:

Aquí adquirieron crisol
nuestras armas de fe llenas,
que rompieron las cadenas
que forjó la media luna;
aquí cayó la fortuna
de las huestes agarenas.

Por todas estas vertientes
que hoy convidan al placer
la sangre vino á correr
llendo al mar rojos torrentes:

Aquí, de aquellos valientes
tras los siglos de pendencia,
se vió al fin con evidencia
toda la orgullosa saña
con que los hijos de Espania
ganaron su independencia.

Aquí mas tarde estuvieron
 sitiados los franceses,
que al choque con los ingleses
como bravos sucumbieron;
cuál leones combatieron
entre riscos y malezas,
llendo con sus proezas,
de sus Reyes al mandato,
este agudo Monte gato,
tumba fiel de sus grandezas.

Sirvió también esta altura
de magnífica atalaya,
dando al monte y á la playa
la noticia más segura,

Esta piedra antigua y dura
de telégrafo sirvió,
y las señales que dió
fueron rudos elementos
de los mágicos inventos
que la ciencia proclamó.

Hoy la paz reina en los montes,
en los campos y en la mar;
hoy podemos contemplar
risueños los horizontes,

Estos soberbios desmontes

son ya florido pensil,
pues un hombre mercantil,
con el sudor de su frente,
hizo morada esplendente
del pico inculto y cerril.

Hoy es mansión de placer
lo que fué sangre y dolor,
hoy es júbilo y amor
lo que fué guerrero ayer.

Admirable es el poder
de la riqueza ilustrada,
pues ella tomó la azada
y alzó atrevida al espacio
este arabesco palacio
fiel recuerdo de Granada.

Espléndido mirador
remata este antiguo pico,
do se descubre el más rico
panorama encantador.

Joya aun de más valor
es la bella Doña Juana,
esa ilustre catalana
que dió de la historia al viento
este bello monumento
con que Montgat se engalana.

TOMÁS DE A. GALLISÁ.

1880.

Á LAS NOVAS CAMPANAS

Lema: (Beavingudas)

¡Salve, novellas campanas,
puig que sou símbol de pau!
Símbol de pau y alegría
per eix poble bo y honrat
que á vostra sola presencia
sent satisfacció tan gran
com lo deu sentí una mare
ab los fills al seu costat.

Vosaltres, vellas campanas,
ab vostre bronzo vibrant,
sou, per sort, predestinadas
á plorar, riure, y alsar
d'entusiasme tot lo poble,
l'honrat poble de Montgat.

Quan algú celebrí ab joya
lo naixement desitjat
d'un fill ó filla, allavoras
la campana, ab tó vibrant,
repicará ab alegría,
repicará sens parar
per donar la benvinguda
al gemat y tendre infant.

Quan un fill d'aquí sufreixi
la pérdua d'un sér aymat
y 'l dol omplen son ánima
y son cor ne plori sanch,
la campana, ab só trist, tétrich,
anirà brandant, brandant
demanant una pregaria
pera 'l trist qu'haurá finat.
Si un dia, Deu no ho permeti,
extranjer vil y malvat
vingués á fernes la guerra
ab l'intent d'apoderar's
de nostres terras y vidas,
saquejar nostres casals,
profanar lo sagrat temple,
nostras mullers deshonrar,
y sembrar arreu la ruïna,
la desolació més gran,
y la mort y 'l desespero,
l'esclavitut y la fam,
la campana, ab energia,
desde dalt lo campanar
repicant valenta y fera
sens parar un sol instant,
cridaría als fills del poble,
los cridaría al combat
pera defensar la Patria,

pera combatre als tirans
ó sinó morí en la lluya,
morir avants qu'entregar's,
puig los fills de Catalunya,
si moren, moren honrats.

—
Ja veyeu, donchs, la campana
si té una missió ben gran!
Una missió noble y digna
com ben poquetas n'hi ha.
Ella, de bon matí, crida
al sufert fill del treball
pera que torní á la feyna
per guanyarse ab honra 'l pa.
Ella crida, fervorosa,
als fidels, perque á resar
vagin tots vers á la Iglesia
á cumplir com cristians.
Ella avisa quan hi ha lladres;
ella crida quan foch hi ha;
es, en fi, lo vostre guarda,
un guarda fidel y honrat.

—
¿Y á qui deveu tanta ditxa,
tant goig y tant benestar?
¡A vostre Rectó digníssim!
¡A vostre Rectó estimat!
Qui tant fa per tots vosaltres
y per vostre poble aymat
be es digne de vostre apreci
y de vostre amor més gran!
Estimeulo, donchs, ab forsa,
montgatins nobles y honrats,
ohiu sa paraula sabia,
seguiu los seus consells sants,
respecteulo, venereulo
com á un pare bo y aymant,
puig ell ab son zel y ciencia
es l'honor de tot Montgat.

JOSEPII PUJADAS TRUCH.

LA VEU DEL RECTOR DE MONTGAT

A la costa llevantina,
en menos d'una centuria
Vilasar, Premià y Masnou,
ab constancia may rendida
romperen valents lo jou
que ab los de Dalt los unía;
quedava un poble naixent
sota lo Montgat altvol,
habitat per pescadors,
gent de cor y decidida,
que ab prou feynas y fatigas,
de la *Madrastra* fugintne,
per rompre 'l vincle de Dalt
aixecaren una iglesia
que des d'alta mar s'ovira,
essent desde est jorn Parroquia
dedicada al gran Baptista.
Mes com en aquesta terra
may hi ha gloria cumplida,
los faltava lo cloquer
que á Montgat des fe de vida.
Avuy, donchs, que aixeridoy
lo nou campanar repica,
y fins elegant rellotje
marca las horas del dia,
avuy que hi ha aquí gran festa
tal millora celebrantne,
deguda al zel del Rector
y al desprendiment lloable
d'una dama distingida,
no puch menos que ferme eco
dels desitjos nobilissims
que al vostre Pàrioco aymat
ab tant gran motiu l'animan.
Escolteu, donchs, sa comanda;
guardeuia ben be y cumpliula:

Si no haguassin las campanas,
quan brandejin ó repiquín,
de despertá en vostres cors
sentiments de fe ben viva
y portarvos á l'Iglesia

quan los diumenges vos cridin;
si estant en mitj de las onas
las sentiu, que del Viàtich
pregonan prompte sortida,
ó que tristes anuncian
que algun germà ja cadavre
cap al Cel va fentne via;
si dels vostres cors y llavis
no 'n surt pregaria rendida,
lo vostre estimat Rector
d'ingrats no os en deixarà,
que 'l vostre espiritual be,
sense escloure'n altres dignes,
li ha imposat tants sacrificis
que llarchs de contar serfan.

Quan aparegui l'aurora,
del Angelus la campana
vos dirà: «¡Fill meu, desperta!
Se sent ja del mar la brisa;
dona gracies á ton Déu
pels favors que arreu t'envia,
y ensemps que als Sants Protectors
no t'olvidis de Maria.
Si avants d'empendre 'l treball
pots anar á oir la Missa
afanyat, que ton Rector
la va á resar desseguida.»
Quan lo sol marqui mitj dia,
altre volta la campana
vos convidará aixerida
á resar l'Ave María,
afeginthi en la vesprada
lo melancòlic nanch, nanch,
que en sufragi dels difunts
un Pare nostre hos suplica.

Sos alegres repicons
cantaran ab melodía
que un nin s'es fet cristiá,
ó que l'endemá es gran dia;
y si un mal vent ó tempesta
amenassa ab sa brunzida
lo retorn de las barquetas
ab que vostres honrats fills

pescant se guanyan la vida,
alashoras, planyideras,
vos dirán que desde terra
no cesseu de pregá á Deu
fins que la bonansa vinga.

Aquets son los sentiments
que vostre estimat Rector
en diada tant solemne
vos trasmet del fons del cor.

Y ara, á nostre bon Prelat
que os dona mostra tan viva
de son paternal amor
y sa ardentia caritat,
grans mercés, y qu'el Baptista
concedesca á tots plegats
que quan un jorn, ben aviat,
vostres campanas répiquin
anunciantne que Montgat
s'es constituhit Municipi,
sigui 'l nostre grān Morgades
qui, de gloria coronat,
celebri solemne Ofici.

UN PESCADÓ DE CANYA.

LO CAMPANAR Y CAMPANAS DE MONTGAT

¡Pobretl Olvidat vivia,
mes no del Deu Inmortal,
tan sols sentia 'ls murmuris
de les ones de la mar.

Les barquetes prou guaytavan
en lo retorn de pescar,
los pescadors prou buscaban
en ses hores de treballs
qui fes sentir veus divinas
veus d'aussili, veus gegants
convocant á tot un poble
en dias de temporal.
¡No sentian may campanas,

no veyan un campanar,
que posat al cim del Temple
rigués, plorés y salvás!
Les dones dels pescadors,
en días de mala mar,
prou miraban á la Esglesia
mes jay! sense campanar!
Quan la mar esgarrifosa,
quan lo Cel amenassant
ab los llampechs y tronades
ab les plujes y huracans.
Quan lo cor, sense esperansa
de salvar als navegants,
al veurer lluny les barquetes
en mitj d'immens temporal...
las campanas no tocavan!
¡no hi havia campanar!
tot era dol y tristesa;
no las sentian ventar
las campanas, veu divina,
los del poble de Montgat
per reunirse en la platja
y á sos germanets salvar.

—
Avuy ja tenim campanes,
avuy ja 's veu campanar,
avuy sentirém alegres
aqueell hermós repicar,
y quan los vostres fills surtin
de dins lo temple y altar
renascuts per la Font Santa
y fets angels, cristians...
los vehins de eixa parroquia
á son cor alegraran
sentint tocar las campanas
que aniran anunciant
que del Temple de la gloria
ha sortit un nou Cristiá.
Y si un jorn la mort traydora
se os emporta un sér amat
plorarán, sí, las campanas
mentres dirá lo vehinat...
«¡Deu perdoni l'animeta
del qui avuy ha finat!»

Y repetint les campanes,
ab aqueell só trist y amarch,
reseuli un Pare nostre,
reseuli, per caritat...
Y los fills d'aquesta terra
tots los bons fills de Montgat,
repetirém fervorosos:
«¡Deu l'hagi ben perdonat!»

—
¡Senyor Rectó, os felicito
per l'obra qu'heu acabat,
haveu alegrat als angles
y al bon Deu glorificat.
A les pobres Animetes
y á tots los fills de Mongat
haveu donat alegria;
de cor los heu estimat.
Lo que tant se suspiraba
avuy s'ha portat á cap;
per aixó vos felicito
ab tota sinceritat.
A los ilustres Padrians,
en nom dels parroquians,
vos dono un milló de gracies
per la noblesa y afanys
que per donar á aqueix poble
un raig de vostra bondat
haveu pagat un rellotje
que sempre senyalará
las horas y quarts de vida
en días dolsos y amarchs;
senyalará sempre al home
y á vostre cor generós
com passa 'l temps, com s'acosta
lo dia d'etern repòs.
Y al tocar l'Ave-Maria
recordeu, fills de Montgat,
que 'l rellotje y las campanas
desde avuy recorts serán
de vostre Fe, bonas obras
y d'ardenta caritat.

M. R. P.

LO RELLOTJE DE MONTGAT

Magnífich rellotje té
la població de Montgat,
ab campanas, esferat,
y ademés bon rellotjé.

Be podrán sentirne l' hora
hasta fins els adormits;
els pescadors aixerits
la veurán de terra fora.

Tot cridant com uns baladres
passavan els carretés,
preguntant ells: «¿Quina hora es?»
y se deyan: «¡La dels lladres!»

Ja s'han acabat las befas;
ja l' hora podreu mirá,
ó be sentirla tocá,
per més que siau masquefas.

Donas, no escuareu més missas
ni fareu el diná tart;
fins el temps podreu comptar
per no exposaus á pallissas.

¡Ab que dalera la nena
frisará que toqui l' hora
per donar ab veu sonora
el sí, que la treu de penal!

Be diuhen que 'l temps es or:
donchs vosaltres lo tindreu
partit en quarts, y podreu
contá 'ls calés ab primor.

No es com el de Mataró
que 'l colocaren á l'ombra,
fentli cubert de gran nombra
sent de sol y ab vergaró.

Aquí, si estés embromat
ó be fos de negra nit,
podreu sentir son *tít tit*
ó veure'l illuminat.

No li podreu dir borratxo
perque sempre anirá á l' hora,
y si toqués fora d' hora
nou feu cas, es bon mutxatxo.

Passarán anys y centurias;
ell sempre anirá marcant,
las horas anant tocant
sufrint totas las penurias.

¿Com may li podreu pagá
lo seu trevall tan actiu
de servirvos sempre al viu
pe'l temps senyalá y tocá?

¡Oh! vosaltres de Montgat,
agrahiu de tot bon cor
al galant benefactor
que 'l rellotje ha costejat.

MIQUEL A. SAURINA, PBRE.

Maig de 1900.

LO CANT DEL CISNE

A MON AMICH MN. ROCH COMAS, RECTOR DE MONTGAT, Y PADRINS
DE LAS NOVAS CAMPANAS.

Entre 'l mar y la montanya,
com cisne eixit de son bany,
desplega ses blanques ales
lo bell poble de Montgat.
Com lo cisné, les centurias
sobre seu ha vist passar,
sens que 'l llamp ni les onades
l'esplantessen un instant.
Contemplant les clares aygües,
bressol de sos fets capdals,
al compás de les onades
refila un cantar cada any;
l'últim cant que avuy entona,
escolteulo, si vos plau.

Tiana 'm va fer de pare,
¡vàlgam Deu, que fort y gran!

m'abrigava entre ses ales,
com la flor de sos encants.
Adormida entre ses plomes
vaig sentir un jorn la mar;
com so filla de marina
sa remor me despertá.
Per mirarme en les onades
m'escapí Riera avall;
quan vaig ser voreta l'aigua
m'oblidí de mon casal.
S'armonía m'encisava
com somni dols al infant;
per no moure'm de sa vora
vaig fer niu en l'arenal.
L'amor viu de mes entranyes
va dar vida á fills molt braus,
si eran cisnes per les ones
pel bosch áligues reyals.

— ;Oydál
com los fills de mes entranyes
no n'hi ha.

Per xopluch de ma fillada
lo meu niu va ser poch gran;
si mon cor se n'entristía
mos fills värenlo alegrar.
Dels abets de mes montanyes
feren vigues seculars,
y ab els rochs de mes viveres
murs ciclóichs van alsar.
Com prodigi d'una fada
viu pujarne á centenars;
si un carrer avuy bastian
ja era poble al endemá.

— ;Oydál
con los fills de mes entranyes
no n'hi ha.

Lo renom de ma grandesa,
va sonar espays enllá;
Felip quint, que l'envejava,
sos lleons me varaquissar.
Per aydarlo en sa follia

van juntarshi los gabaigs,
com remats de corbs feréstechs
que l'infèrn hagués llensat.
• Tal com buf de tramontana
vaig sentirlos acostar:
«¡Llam de Deu!—mos fills cridaren,—
ells rendirnos? jaixó plat!»
Grossas naus aparellaren
ab refors d'Arenys de Mar
y á las Medas feren vía
per fer cara á los gabaigs.
Vaig dar totes mes riqueses,
or y naus tot ho vaig dar,
fins hauria dat la vida
ans que veure 'ls fills esclaus.
Les campanes de Tiana
feren seny de tempestat;
«¡Somatent!—mos fills cridaren.—
¡Guerra á n'ells, guerra al gabaig!»

— ;Oydál
com los fills de mes entranyes
no n'hi ha.

Lo remor que jo sentía
va esclatar ben aviat;
los meus fills, per deturarlo,
van surtir á centenars...
Com dos boyres que s'encontran
esclatant ab trons y llamps,
al toparse 'ls dos contraris
¡quin resso varen alsar!
Y com riu que surt de mare
anegant boscos y camps
uns ab altres s'agarfiren
famolenchs de tastar carn.
Ferro ab ferro s'encontrava,
dringavan los cops de fals,
y 'ls cervells queyan dels cranis
al sotrach de les destrals.
¡Mes ayl per més que de ferro
sia 'l mur, l'aplana 'l mall,
aixis mos fills varen caurer
al empit d'aquells malvats.
Bens y filles me robaren,

saquejaren mos casals,
y mos temples profanaren
ab sangonejantes mans.
Quan per morta me deixaren
vaig prorrompre en plor amarch,
mes los fills que van sentirlo
foren prest á mon costat;
y al mirarme en la viudesa
y escoitant mos tristos planys,
trevallant varen tornarme
l'explendor de mon passat
fentme rey d'aquesta costa
y del mar, com era avants...

Los butxins que 'm profanaren
ho varen pagar ben car,
puig be ho contan Vich y Roses
y del Bruch los penyalars.
Allí 'ls aligots de Fransa
van banyarse ab propia sanch,
si ells les plomes m'arrencaren
jo 'ls obrí nafra mortal...
Quan de lluytá 'ls fills tornaren
¡quin goig vaig tenir més gran!
vaig rebre 'ls ab cants de joya,
los més bells que he entonat may,
y ab llovers de doble fulla
los seus caps vaig coronar.

¡Oyda!
com los fills de més entranyes
no n'hi ha.

Nevat cisne de la costa,
hermó poble de Montgat,
la teva grandesa antiga
ben bonica es de contar.
¡Mes ay! quan l' host dels francesos
te vingué á butxinejar,
per cridar á ta fillada
no tenías campanar,
no tenías veus de coure
per cridarlos á combat,
ni per repicar á festa
quan de lluyta van tornar.

Nevat cisne de la costa,
be te 'n pots ben alegrar;
la festa que avuy celebras
no s'esborrará jamay.
En l'espessor de tes cases,
los teus fills han aixecat
un cloquer, com dit ciclopich
que al cel está senyalant.
Al cim de tot, les campanes
á tos fills van recordant
que 'ls pobles que á Deu estiman
no poden morir jamay.
Nevat cisne de la costa,
hermó poble de Montgat,
dalt la cima de la torre
escriuhi avuy aquest cant.

Mentre besin mes petjades
les onades de la mar,
mentre 'l seny de la Creu Santa
s'aixequi, com para-llamps,
entre 'l mar y la montanya
per llurarte de tot mal,
tots los fills d'aquesta costa
fe y amor te servaran
y 't farán bell entre 'ls pobles
y gran entre los més grans.

¡Oyda!
com los fills de tes entranyes
no n'hi ha.

A. G., PERE

AL RELLOTJE DE MONTGAT

Lema: Poble que prega y trevalla
Deu l'ampara.

I

Tothom fa avuy la denteta:
¡quina enveja 'ns té el vehinat!
ni ab sa industria Badalona,
ni Alella ab son vi de grau,
ni Masnou ab sa altivesa

que aprengué á altra part del mar,
ni Tiana ab ses bones fruytes,
ni Montalegre gegant
no tenen pas una joya
per poguernos igualar;
de la costa llevantina
es lo tresor més preuhat.
Punxons fixos, ratlles roges
sobre un fondo aixís, mitj blanch,
d'un art que Deu beneheixi
forma de cor mal tallat;
rellotjes de sol, que 's diuhens,
per l'antigor inventats,
y que per sort enjoyavan
arreu los nostres casals,
tots... *eurera...*; saludeulo
al vostre modern company,
quin, si té punxons, se mouhen,
si senyala, parla clar,
y á quin vents, ni matinades,
ni núvols, res hi fan may.
Y que goig fa de mirarlo
dalt del cloquer aixecat,
de forma la més perfecta,
y ab quatre esferes com cal!
alternant ab l'aucellada
que l'enrotilla ací y enllá,
festejat per les aubades,
batut per les tempestats!
Sembla talment un gran héroe
en sos llovers recolzat,
ó un guayta vetllantne sempre,
com espía, 'l temple sant,
nostres hortes y marina,
nostres camins y casals.

II

Quan rellotge no teníam
que toqués ben fort y clar,
bon punt lo sol s'amagava
quin desori, Deu me vall
Un marit espera, aguarda,
de rabia espeternegant,
les dotze hores son tocades
y el dinar no arriva may.

Y el gendre renya á la nora,
diu l'avi mil disbarats,
puig l'un té d'aná al *Cassino*
i ent pochs rots y molts badalls,
l'altre ab sos amichs de causa
cuentos del temps vell contar,
y per distreure la gana
no para may de fumar.
Un infern talment ne sembla
cada casa d'eix vehinat,
l'un rondina, l'altre plora,
y tots ballan rabiós wals.
Dones, cantéu aleluya,
qu'es arribada la pau,
lo toch del Ave Maria
será fixo en endevant;
a les nou la carn á l'olla,
la verdura un xich més tart,
a les dotze 'l diná á taula
qui no l'hagi de dû al camp,
y á las deu, vulgues no vulgues,
cap á la nona, companys.
Ja ho veyeu si os convenía
tenir un rellotje com cal,
missatjer de l'alegria,
progrés en nostre trevall.
Sols el rellotje 'ns mancava
per esser un poble gran,
lliure de costums estranyes,
ple de vida y llibertat.
Bé prou que 'n tenim historia:
si del porch vam esse esclaus,
l'inglés, ab forta pitrada,
nostre castell enrúná.
Tots ho sabeu, mes deixemnos
de temps tristes que han passat,
gosem en aquesta diada,
de germanó unim lo llaç,
tenim la mateixa mare,
tots som fills valents y honrats,
y puig havem alcansada
una obra que 'ns honra tant
eridem ¡Visca Catalunya!
¡Poble de Montgat, avant!!!

PERE VELETA, PERE.

LA NIT DE SANT JOAN

Per uns camins que may més he pogut trovar, m'enfilava amunt, cap al cel de color de mantell de la Verge. L'aire, servantme, 'm servia com d'escala, y jo amunt... amunt...

Las casas s'axiquian y las veya sota mos peus com casas de pessebre. Lo sol, que s'amagava á l'altre banda, davava ab una claror tebia y esmorteída los cims de can Ribas y can Regent, quals casas estavan aclofadas baix mos peus.

Lo poble de Montbat semblaiva un remadet de blancas ovelles ajegudas dessota l'Esglesia, que feya de pastor; y las masías, d'amagat del pastor, eran las atrevidas cabras que marxavan pels marges y torrenteras.

La torre de can Ribas, ab son dit signant al cel y ab sa teulada negre que feya bellugar los raigs del sol, destacava potentment sobre 'l vert fosch dels arbres que s'estenian per tots costats com onas d'una mar parada, devallant fins á perdre's en lo fresch torrent.

Lo flaire de las rosas, ab lo suau dels tarongers que aponcellavan y lo dels rouras de satinadas capsas, m'arribavan barrejats, confosos, pro agradables, que aixamplavan mos pulmons y em donavan una dolsa fruició.

Las garbas apiladas en los camps, eran voltadas d'una munió de pardals que 'ls hi feyan l'última caricia.

Lo darrer tren passava baix mos peus, petit com un cuch, llensant uns esbusech, que cada un d'ells me feya gronxá unà estona. La mar estava tant tranquila, que las onas s'adormían pel camí.

Lo color blanch de las casas de Montbat s'anava apagant, apagant... confonentse ab lo rovellat de las teulades. Las estrelles havíen crescut la meytat més que 'ls altres días, y anaven sortint avergonyidas, la una detrás de l'altre.

Ja feya rato que 'sentia unes veuhetas com de pollets acurrucats baix las alas de la lloca, sens poder comprender lo que s'era, perque tot lo poble estava enbolcallat ab un manto negrós y trist; quan veusaqui que vegí á l' hora dos ó tres fochs petits, petits com lo de las cucas de llum, que llensavan fum al cel, que 's destriava baix mos peus. Llavors comprendiguí que eran las veus dels nins que, ateynassats, apilavan l'herba seca y ramas per fer lo foch de Sant Joan.

Poch més tart ja's veyan moltíssims fochs petits com

fochs de cigarro y l'aire vibrant trasmetia 'ls espetechs que las ramas verdas llensavan lluytant ab las famolencas flamas.. Un rato mes tart, tota la terra era un foch. Las campanas de Montbat semblavan animetas del Purgatori bellugants entremitj de las flamas. La terra tenia tota un aspecte fantástich. A voltas una massa atapaïda de negrós fum m'esborrava per un rato la claror...

Una hora mes tart tornava la terra á tenir la mateixa foscor, interrompuda á voltas pel llengoteix d'una flama encesa pel vent.

De sopte oyguí un soroll llunyá, que s'acostava poch á poch... lo sotraquejar d'un carro enorme... y s'acostava...

Guaytant, vegí deu cavalls d'amples pits, ab sas bocas escumejant y en sos nassos, ara aixamplantse, ara comprimentse, passava l'aire brunzent ja cap á fora ja cap endins. Sas potas, al fregar la pedra viva de la pujada, espurnejavan foch.

Arrastravan un carro sense branas, de quatre dobles rodas de ferro, y damunt d'ell una campana 's bressava d'aci d'allà, fent grunyir lo carro que lentament, pausadament, aixafava lo pedruscall que trovava en son magestuós pas.

Tant los pets de las xurriacas com los crits del carreteres eran contínuos.

Detrás del primer carro, venia altre carro també ab deu cavalls, bressant altre campana nova, qual só vibrant se perdía allá baix barrejat ab las onas del mar.

Ab aquest pas magestuós caminavan per la cargolada carretera fins al devant de l'Esglesia de Montbat.

La lluna, mitj cotxada del mar, pujava amunt, amunt, jugant ab las bellugadissas ayguas que saltavan d'alegría.

Allá baix, alguna que altre nau s'hi gronxava, y las demés, fermades en la platja, 's migravan d'anyoransa per que volíen, lleugeras, tallar las onas y juntarse allá dins ab sas germanas.

Totas las casas eran tancadas, y 'ls que hi feyan vida, adormits en somnis d'ilusions y d'esperansas. Lo ventet fresch y fàcít de perfums sortits dels colltorsats clavells que brandavan en totas las finestras, esvàndia los carrers de malas olors. Lo remoreig de las onas que s'escometian las unas á las altras, era lo respir d'aquell poble que dormia lo són tranquil y no interromput del just.

Tota aquella calma era interrompuda á voltas per un cop de pota d'un cavall ó per un estussech d'un carreter, ó be per l'espetch d'una bandera del envelat que onejava, jugant ab lo vent, que á voltas, atrevit, inflava tot l'envelat.

Poch més tart, lo cel, tebiament blau, s'aná enrossint de celistia matinal, d'una célistia més suau que no pas la dels altres días.

Al mateix temps s'ou una música llunyana que's va accentuant, accentuant, y sembla l'himne promogut pel remoreig de las onas y dels palets arrossegantse barrejats ab las petxinas, que omplíà 'l cor de dolsa melangia.

Las onas, embolcalladas ab aquella claror suavíssima que no danya 'ls ulls, semblavan un ruixim d'argent.

Las casas de Montgat, banyantse d'aquella llum, eran més hermosas que 'ls altres días. Y lo campanar, tot retallat sobre 'l blanquinós cel, encisava de debò.

Las finestretas comensavan á obrirse y á engalanarse ab domasos vermells que onejavan, y els homes, donas y nins, endiumenjats, miravan embadalits, trets llurs caps á las finestretas, cap al mar. Y llurs miradas se fongueren allá baix, allá ahent las ayguas besan lo cel.

Al cap d'un rato veusaquí que una nau blanca, rossa de celistia, s'atansava cap al poble, tallant solemnement las onas, las que corrián lleugeras á besar las voras de la quilla.

Y la música s'acostava, accentuantse y creixent...creixent.

Las barcas de la platxa foren deslligadas, y com atretas per un imán, corregueren á rebre la pasmosa nau. Son patí mestre era una creu de plata macissa y sos remadors eran dos angelets, quals rossos cabells lo vent destriava. Lo timoner era un serafi.

Al bell mitj de la nau, boy assentat en una cadira d'or, hi havia l'Excm. é Ilm. Bisbe de Barcelona, que ab mirada falaguera dava la benedicció als pescadors que, embadalits, arrivavan tantost.

Per fi, l'aixuta serra de la platja va lograr tenir la senyal del Sr. Bisbe, que immediatament doná la benedicció á las campanas en mitj d'una atronadora marxa reyal.

Y las parets escupían l'armonía á las onas, que la ofegavan en son virginal pit.

EUSEBI NIUBÓ.

LO RELLOTJE DE MONTGAT

Lo mateix á solixent
que á ponent y á tramontana
lo rellotje de Montgat
á mitjorn també hi té cara,

Be 'l patró y els remitjers
lo veurán desde la barca,
retornant de sardinials
y del bou y de palangra!
Be 'l veurá, cistell al bras,
terrassana adalerada,
lo dinar portant al tres
hont marit y fills trevallan!
Pescador colrat pel sol,
de llobarros, xucla ó mabras,
be 'l veurá de ran del mar
ab barret armat y canya!
Be 'l veurá, de pas lleuger,
fadrineta endiumenjada,
cap á casa retornant
del Masnou ó de la Ocata.
De las feixas lo veurán
y els turons de la part alta,
y el veurán desde 'ls cantons
del Castell y de Tiana.
Ab lo cove dalt del cap
peixeteras enfeynadas
lo veurán havent venut
lo peix viu lluhent com plata.
Y el veurá desde 'l sorral
joganera la maynada,
y el veurán tornant de vol
los qui dintre 'l mar s'afanyan;
y el veurán petits y grans,
y el veurán vells y comares
com un pare ab quatre fills,
com un cos ab quatre caras,
que 'l rellotje de Montgat
á ponent y á tramontana,
lo mateix que á solixent,
á mitjorn també hi té cara.
Feu com ell, fills de Montgat;
si os atupan lás ventadas,
sempre ferms y el cap seré
al mal vent planteuli cara.
Ponentadas de dissot,
de penuria llevantadas,
mitjornadas de disgust,
de pesar tramontanadas
sempre os trovin bons y ferms

del rellotje com las caras;
senyaleu ab cor ben net,
reflectintla en vostra cara,
sempre l' hora de la pau
y els minuts de l' esperança.
Y xalochs res hi podrán,
ni lleveigs, ni mestraladas
de dolor y sufriment,
ni de pena fortas ratxas;
que qui 'l temps esmersa be
té una pau hermosa y santa
y may viu desordenat
y be l' hora sempre marca:
qui trevalla, espera y creu
té un rellotje que no falla.

BALDOMER SOLÁ Y SERIOL.

Juny de 1900.

LA CAMPANA Y L'AUCELLA

Tot cantant per l' incontrada,
una aucella, del serrat
va baixá una matinada
á pararse en un terrat.

Un terrat montat de pedra
que de tot lo poble 's veu,
campanar ferm com lo cedre
que al costat hi té una creu.

En lo cim, una campana,
com senyora en un jardí,
escoltava molt ufana
quan l' aucella digué així:

— ¿Me sabria dir, pubilla,
qué hi feu dalt del campanar?
— Vaig mirant la meva filla
com s' afanya á passejar.

— ¿Vostra filla? — Sí, ma filla
que se 'n va per tot arreu,
una filla qu' és pubilla
d' aquest terme que veyeu.

Una filla matinera
que 's desperta igual que jo,
una filla falaguera
que rumbeja 'l seu bon tó.

Lo seu tó es ple d' alegría,
de tristesa ó de conhort,
es un tó que cada dia
entra sempre dintre 'l cor.

Jo la mano carinyosa,
jo li dich ahont deu aná,
y ab sa veu melodiosa
corra 'l bosch y corra 'l pla.

Y camina que camina,
si jo vull no para may,
es ma filla una fadrina
que volteja per l' espay.—

L' aucelleta, enamorada
de sentir tal relació,
lluny d' anar á l' incontrada,
li entoná aquesta cansó:

Al punt d' enlayrarse
l' aubada riallera
sabuda la nova,
s' ha extés pel serrat,
y tots á aixecarnos
corríam depressa
y alegres volavam
de dret á Montgat.

Molt bella persona
que hi té ja sa estada
aquesta estiuada
que va á comensar
ha fet qu'en eix poble
voltejin ayrosas
las veus armoniosas
d'un nou campanar.

Ha fet que rodoli
la busca aixerida
que mostra la vida
del home que creix;

ha fet que nosaltres,
enmitj la boscuria,
sentim la canturia
de quan lo sol neix.

Ha fet que aprenguéssim
lo cant de l'aubada;
lo rés de vesprada
sentíssim tocar;
que avuy sapiguéssim
la festa joyosa
ab veu carinyosa
que'l cor fa alegrar.—

Cantant d'aqueix modo
s'allunya l'aucella,
l'aucella novella
de dalt del serrat;
li dú la ventada
sa dolsa armonía,
que avuy es un dia
molt gran per Montgat.

MANUEL DE TERA.

LAS CAMPANAS DE MONTGAT

Avuy es tot alegria
entre 'ls vehins de Montgat:
lo Rector del nostre poble,
bon home de cap á cap,
jo crech que sempre barrina
quinas millorras fará,
y quan las té ben pensadas
executa lo seu plan
sense may acobardirse,
tinga ó no tinga entrebanchs.
Un any no fa pas encare
volgué fer un campanar:
al saberse molts se'n reyan
creyent no 'l faría pas.
Ab dalit ell lo comensa
quedantse ab un pam de nas
tots aquells que no s'ho creyan,

puig el veuhen ja acabat.
Ara faltan las campanas...
¿campanas?... no'n faltarán,
mal sápiga ell empenyarse
per poder sortir del pas.

Dins de poch corre pel poble
que prompte ja las fonderán:
cap d'uns días ja eran fosas,
sabentse després, més tart,
que 'l fundidor, sempre exacte
y en tot home molt formal,
las tenia del tot llistas
per poderlas enviar.

Avuy nostre senyor Bisbe
(que tant favor Deu li pach)
rodejat de gran gentada,
ab pompa y solemnitat,
devot las ha benehidias
deixantnos contents, y tant,
que si poguessem pagarli
ho faríam de bon grat.

Be, vaja, ara contesteume,
contesteume molt formals:
¿qué tal? ¿qué tal las campanas,
las campanas de Montgat?
¿No es vritat que son bonicas?
¿que las dos molt goig ne fan?
¿no es vritat que son xamosas,
aixeridas y elegants?...

Quan á festa 'l mut repiqui
y 'l *ninch, nanch, nich, nanch, nich, nanch*,
los pobles vehins ne sentin,
estich cert tothom dirá:
¡com repican las campanas,
las campanas de Montgat!
En los días de precepto,
que son días de guardar,
un quart antes de la missa
sentireu: *nanch, nanch, nanch, nanch*,
allavoras afanyeuvos,
del contrari fareu tart,
y escapsar la santa missa
tots ho sabeu qu'es pecat.
Quan surti lo Sant Viàtich
tocarán á combregar;

quan se mori un nen ó nena
sentireu tocar albat.
Tocarán á morts y entero
ab só trist *ninch... nanch; nich... nanch;*
demanantnos pare-nostres
pels nostres difunts germans.
Si may per may un incendi
destrossa nostre casal,
demanant á tots auxili
á foch també tocarán.
Tocarán bon temps quan vinga
tormenta de trons y llamps
perque aixís la pedregada
passi lluny de nostres camps.
Quan l'Espanya un jorn perillí
de perdre sos drets sagrats
y gent estranjer a vinga
nostra terra á conquistar
sentireu com la campana
á sometent tocará
y deixant tothom la feyna
al primer *nanch, nanch, nanch, nanch,*
criarem: *;Desperta ferro!*
á las armas, catalans.—
¿Qui no veu en las campanas,
benedidas pel Prelat,
un motiu gran d'alegría
pel gran be qu'ellas farán?
Per la meva part dech dirvos
que sempre, á peu y á cavall,
alabaré las campanas,
las campanas de Montgat.
Campanas, jo vos saludo,
jo vos dono 'l Deu vos quart
desitjantvos bona estada
dalt del nostre campanar
per parlar á tot lo poble,
tot lo poble de Montgat.
Viscan, viscan las campanas,
visca, visca 'l campanar
y visca també lo rellotge
que 'ls quarts y horas marcará.
Moltas gracias, senyor Bisbe;
moltas gracias bon prelat:
benedictos las campanas

ens heu dat un goig molt gran.
Deu vos pagui tant obsequi,
tant carinyo y tant trevall
concedintvos llarga vida
sense penas, mals ni danys
com de veras ho desitjan
tots los vostres diocessans.
A vos, Rector zelosíssim,
Deu vos pagui tants afanys,
tants sacrificis y angunias
per portarho tot á cap;
y... fora embuts, permeteume
diga ben alt, net y clar
qu'essent ara tant espléndit,
vell, sereu pobre pelat.
Los padrins de las campanas
ab salut viscan molts anys,
com també aquellas personas
que la mosca han afluixat;
rebent tots enhorabonas
de la Costa de Llevant,
sobre tot mol expressivas,
afectuosas y corals
d'aquest poble que os saluda
ab un picament de mans.

J. E. P.

Montgat, 24 de Juny de 1900

LO RELLOTJE

De Jesucrist clara imatje.

Miraulo: á totes hores ell nos parla.
¿Voleu saber qué 'ns diu á los mortals?
Miraulo: puig sa parla sols entenen
los ulls que fit á fit lo van mirant.

Los braços amorosos ja desplega
sentintse acompañada l'hora dar,
extent un braç y l'hora ab ell nos marca,
aixeca l'altre per lo Cel signar.

Y al só de noves hores que lleugeres
passant van totes per may més tornar,

extent un braç y l' hora ab ell nos marca,
aixeca l' altre per lo Cel signar.

Ab misteriós llenguatje á tots dientnos
que l' home per la Fe té de vetllar,
que de sa pensa ni un moment allunyi
lo Deu que terra y cels un jorn creá.

Donchs que al planyívol toch de noves hores
per sempre nostres cossos dormirán.
¡Ay del mortal que al dites hores caure
sens Deu, sens Fe mirá lo temps passar.

Y ab dolç amor al hom la Fe dictantne
sols per la sua salvació lograr,
al mitj de sa carrera extent los braços
semblant la terra y Cel volguer juntar!

¡Oh, jo 't saludo! ja que á l' hom tu vetlles
jamay deixantlo ni un sol breu instant
al veure com malalt y feble resta
del mon en ses follies y paranys.

¡Sí, jo 't saludol nau potenta y brava
que l' ample mar del mon al travessar,
com ones que s' empenyen en sa marcha
contemples les generacions passar.

Y á son pas, ab ta parla carinyosa,
á totes la Fe santa vas dictant
y avances en ta via, ferm avances
lo mot de Fe tos llavis pronunciant.

Y tu, Montbat, allunya lo silenci,
esta hora de que parlis ha arrivat,
digasli que son pur y dols llenguatje
en lo fons de ton cor lo vols servar.

Que desde are vols tu, sens may pararte.
afanyós ab constancia trevallar,
perque la Fe que sempre ell nos ensenya
en lo cor de tos fills vegis niuar.

SEBASTIÁ SABATER.

AGRAPHIMENT

AL REVERENT MOSSIÉN ROCH COMAS,
RECTOR DE AQUESTA PARROQUIA, Y Á D.ª JOANA FOIX Y SON FILH
D. JOAN RIEAS Y FOIX AB MOTIU DE LA BENEDICCIÓ

DE INAUGURACIÓ DE LAS CAMPANAS
Ignacia-Joana-Camona y Anita-Mercedes-Joana y RELLOTJE PÚBLICH
DE AQUEST POBLE; QUALS CAMPANAS HAN
SI-UT COSTEJADAS, LA PRIMERA PER DIT SENYÓ RECTOR
Y LA SEGONA PER MEDI
DE SUSCRIPCIÓ POPULAR, HAVENT COSTEJAT
LOS GASTOS DEL RELLOTJE LA MENTADA D.ª JOANA FOIX.

Lo matiner rossinyol,
entremitj de l' espessura,
ab canturias de dolsura
son saludo envia al sol.

L' aigua, ab sa bella remor,
quan pel torrent serpenteja,
en dols esplay mormoleja
baladas d' immens amor.

Al rebre 'l sol del matí
la floreta poncellada
son cálzer, plascenta, bada
y escampa á dolls perfum fi.

Y arreu la Naturalesa,
en son incessant concert,
mostra l' esclat al plaher
exhuberant de bellesa,

patentisant, certament,
que al mon, tot quant l' home admira
sols alenta, sols respira
gracias á un Omnipotent.

Y si l' objecte senzill,
com si fos mágich encant
lo que 'l mou, viu demostrant
agrahiment ab tot brill,

l'home, de rahó dotat
gracias á un Deu infinit,
sempre deu viure agrahit
per lo qui més l'ha elevat.

Per 'xó avuy, dels habitants
d'aquest poble de Montbat,
ben clar se veu retratat
l'agrahit en los semblants.

Agrahit y orgull noble
qu'enclou un sant ideal.
Orgull, s'il puig diu molt alt
l'acte d'avuy per 'quest poble.

Puig cada hú, en la sua esfera,
ab honra al lloch ha acudit;
també tots havem sentit
satisfacció verdadera.

Mes, de manera especial
y sens míra, deu constar
lo sacrifici exemplar
de distingit personal.

Sí; los noms de Mossén Roch,
de Joana Foix y Joan Ribas
constarán ab lletres vivas
en la historia d'aquest lloch.

Sempre tant nobles blassons
voldrem ab honra ostentar
hont poguerse enmirallar
vinentas generacions.

Y vos, pastor estimat,
que al recort de vostra mare
qui del Cel vetlla desde are
per 'quest poble de Montbat,

si ab mira tant elevada
vos heu honrat y ens honreu,
nóstre agrahit rebeu:
accepteu nostra abrassada.

Y d'avuy sentint la *Ignacia*
fraternisar ab la *Anita*

quan á la oració ens invita
per lograr célica gracia,

may serem sorts á sa veu
y á tota hora, ab fe sincera,
será la nostra senyera
per alabar sempre á Deu.

LO POBLE DE MONTBAT.

22 Juny de 1900.

LA CAMPANA

I

Lo courer, quan ha fosa la campana,
prova sa veu ab lo martell y 'l mall
y si la trova bona
del temple august la puja al campanar.

II

Axís en aquest mon fa Deu ab 'l home;
ab creus y cops de mall prova sa veu,
y si respón *Fiat voluntas tua*
lo puja al cim del Cel.

JACINTO VERDAGUER, PBRE.

UN DE L'ART

Lema: Fora mandra. (B. Solà.)

D'escultors juy que n'hi han!
Uns son de l'art de la ploma,
altres de l'art del pintar,
n'hi han de l'art de las solfas...
Y jo, que ni tinch ofici
ni sé ahont m'haig de tombar...
sens tenir art de cap mena...
soch de l'art.

Si senyors: de l'art més noble...
vaig faixat de general;
y l'estrop que porto, 'm costa
ben be tres ralets comptats,
y en que corri tot lo dia
per la sorra á peu descals...
qué hi pot ab mos peus la sorra...
sent de l'art!

Mireu: quan á punta d'alba
tornan de vol los companys
y 'ns amarrem á la corda
ab l'estrop recargolat,
al torná avall m'els contemplo
com dos rengles de gegants
y penso... que 'n fem de tropa
los de l'art!

Y avant, mentres un refila
passadas del contrapás
y aixeca l'altre tonadas
de *La filla del Marxant*...
l'un fa 'l bé, l'altre la guatlla,
l'altre 'l gos... l'altre... pro cal...
Non 'n fassin cas, si no entonan...
Son de l'art.

Y quan ja la broma mimiva
y ja cansats de tirar
casibé caminem d'esma
y ni gosem á piular...
—Alal de garbí!...—nos cridan;
després—Alal de llevant!...—
Res... son crits contra la mandra...
Critis de l'art.

Mes quan, ja la lleva en terra,
aprop se veuhen surar
los llevatons de la bossa
y 'ls tenim casi á tocar...
Llavors—alal!... alal!... alal!...
Au miyons! alsà, que val!...—
Y ferm com un llamp, en terra
portem l'art.

Y aquí bogas... allá mabras
sipiás, sardina, barats,
rajadas, pops, calamarsos,
xanguet, pollas, panagals,
xuda, ceytó, molls, llengados,
brótulas, benitos, raps...
tot peix que salta y belluga,
peix de l'art!

Y aul vingan coves y llestos...
—Aquests dos van sense xaus:
trenta vuyt... trenta set...—Jol...
—Queda per tú... l'altre va.—
Tots posem cara de pasquas
perqué á bon preu s'han pagat...
Llavors sí que 'n fem patxoca
prop de l'art.

Y vinga coves y coves...
y vinga ana'ls encantant...
y com fruya tots se venen
y á bon preu tots s'han pagat...
que 'l peix fresch... á qui no agrada?
y aquest va de l'aygua al plat...
y contents fem cap á casa
deixant l'art.

Mes ay! quan sols havem mocas...
ó la xarxa hem arrapat...
quan la bossa buyda indica
que 'm fet *Marsu*... quins afanys!
llavors, ¿com bullirà l'olla?
als fillets ¿qui 'ls dará pà?
llavors... planyeulos! planyeulos
als de l'art!

Y creyeume: de la vida
mentres passee lo trasbals
trevalleu sent noys, sent joves,
trevalleu essent més grans...
cumpliu sempre ab gust la santa
y honrosa lley del trevall...
si no fugiu de la mandra...
fareu com jo...
Cap á l'art.

LOS TOCHS DE LAS CAMPANAS

Cantavan los galls ab lo coll estirat y encarcarat, senyalant la vinguda del sol, y una munió de gallinas contestaven ab uns cloqueigs llarchs y no sé si plens de nyonya. Après comensá á lladrar un gos y una colla de tóns li contestaren.

Per llarch rato una calma solemne y magestuosa regná. L'ayret suau de matinada encara s'era encadenat allá á la Eolia per son rey, ab açó, tot estava quiet, algun que altre auzell estirava un ala, llenant algun *pit...pi...i...it*, emperó s'endormiscava prompte.

Jo, que volfa sorprende la terra embolcallada ab son tupid mantell del baf que, encara que pesat, s'enlayra barrejat ab lo tuf dels arbres y rebollam, m'enfilava turó de Montgat amunt per la banda de Barcelona; tot pujant semblava faltar me l'aire per respirar, sá y enllá un ambient pesat, groller, ple de mil olors poch agradables; mes al ser al cimal, respiro un ayret fresquívola, qu'em pecigolleja, y pleret, pleret, se m'infila per mon cos, s'endinza per las venas y arterias, arriva al cor y 'm sento una calma, un benestar, un plaher que prompte 's cambia per una frisansa, un removiment de sangs que 'm temptan si depressa, depressa, tost avall m'entorni. Mes lo frisament minva y extençó de primer la vista al mar. Allá d'allá 's veu alguna vela ab lo vesillum llarch... llarch, més ençá se comensan á formar las onas y al peu mateix del poble rompen, ab sort remor, convertidas en una escuma blanca, pura com borrellons de neu tantost cayguts.

Y vareig quedar entussiasmat.

Lo poble va semblarme un remadet de cabras rossas y blanxs anyells, anant á sentarse avants d'entrar pels camps nets y pulits,verts y xamosos de la encontrada; y assaboreint l'imatge poética, passava la vista indiferent pels masos, pels esbojarrats cimals, per Badalona, Poble-Nou, y ni Barcelona, ab sas cent xemeneyas y campanars, me desensopian.

Poch á poch vareig calmarme, y al mirarlo de nou me semblá un paneret de flors; aquí veva rosers, emblema del amor; allí clavells de mil colors; tarongers florits, emblema del Sant Matrimoni; mes enllá dalias, que ho son del negre orgull; girassols, de la inconstancia; ginesteras d'ufanosa planta, y, com un lliri que sobresurt al mitj d'una toya, lo

cloquer de Montgat, ab tres campanas que tost brunzfan armoniosament, anunciant als vilejants la sortida del sol, ab un recort alegre per tot bon fill ab lo toc del Ave María.

Las campanadas, de tres en tres, llargas, solemnes y acompassadas, s'estengueren... s'estengueren, y prompte molta finestras s'obriren.

Sortí entretant algun feble raig de sol, y allavors los auells se llenaren ab delior dins l'inmensitat de la volta, deixantse caure ab gracia inimitable sobre algún insecte que servís per peixar á la niuhada tantost nascuda. De cants, de per tot arreu ne sortian, que, barrejats ab lo remor de la mar, me produïfan l'efecte d'un concert.

Y 'l sol, lo gran sol, comensava á treure son disch, esquiansant boyras enfarfegadoras, esvahint escabots d'algún núvol y allunyat ab força hercúlea lo fum negre danyivol, d'alguna xemeneya.

Montgat semblava ja un formiguer; quina gaubansa en los joves, quins cants en la fadrinalla, quins parlaments en los vells, y tots, tots plens d'alegría com si 'l be de Deu de verdor que arreu s'ovirava, junt ab la tranquilitat de l'ànima, fos la causa de tal estat.

Los camperols y camperolas de las masías vehinas també m'encantaren; allí una noya, rodejada d'una munió de viram, escampava grapats d'ordi y blat de moro; mes enllá, un pagés montava una sinia; en una paraula, tot era moviment.

Lo disch del sol se veyá ja tot sencer, y al pendre comiat del turó, sento brandar las campanas ab só trist que m'entra á l'ànima ¡tocavan á morts!

La morta era una noya, que segons deyan tenia salut per vendre.

Y meditant sobre l'estat de mon ànima; pels dos diferents tochs de campana, vareig retornar á la masía que 'ns hostejava.

* *

Ab tot y fiblar lo sol, lo vell pagés de la casa me digué que 'l temps n'e-tava inseguir, y per més que 'm semblá impossible, dintre breus moments sortí d'allá d'allá un escabot de núvol negrós y lleig com un cap de rata pinyada, que s'extenia y s'aixamplava; de primer fou de color gris, après negrós, poch á poch tapá 'l sol, tot sentintse l'aixordador rodolar del tró, vejentse lo zigzejar dels llamps y rebotar algunas destriadas gotas grossas sobre la pols, passan brunzentas las aus, los bens y animals s'encabritan

renillant, la maynada corre á casa á agafarsé á las faldillas de la mare, las llocas, ab sos *clock, clo...o...ochs*, cercan ajoch, tot, tot indica que prompte una tempestat capolará aquella verdor, aquella riquesa, aquellas tant benvolgudas plantas que son la tranquilitat y alegría dels pagesos.

De per totes las xemeneyas surten olor d'espíglol, romànils y farigola, que creman las metresass tot pregant á à Deu pera que s'allunyi la tempesta; devant del Sant Crist creman dos trossos de ciri de Monument, mes los senyals de la tempestat no amaynan, sembla que 'l prech dels fidels no arriva al cel.

De prompte una veu sonora, una veu de pau, veu que fa alegrar l'esperit, per més que estiga abatut, sura en mitj dels trons, ressona en mitj del vent, y aufega á las onadas. Es la veu de las campanas, es lo toch de bon temps, es que 'l bon senyor Rector, compadescut de sos feilgresos, convida al poble á resar, l'invita á buscar auxili en Aquell que domina sobre 'l vents, amayna las tempestas y ha posat á la mar la débil muralla de la sorra.

Poch á poch paran los trons, lo vent se converteix en un ayret agradable, los ronchs de las onadas son mes suaus, scis queda la veu de la campana tocant á bon temps y 'ls prechs del bon senyor Rector dirigits al Etern.

* *

Eram ja á la tarde.

Los arbres, ayrosos, dirigían sos caps de brot, nets y encisadors, al cel; las plantas, las flors y tota verdor daba bo de mirar; sortiren las cabras á escapsar los brots de las herbas, lo cabridar á jugar per l'herbeig y ja ni recorts de la tempestat quedavan.

Lo sol s'aprofitá de l'estona que li quedava, no sols picant sino encastantse al clatell y cara dels pagesos, tanta era la recansa d'aquellas horas perdudas que n'estava tapat per núvols.

Y s'anava fent fosch.

Los aucells buscavan racers ajoch, ja en las golfas de las casas de pagés, ja en los cimals del campanar ó en los ràfechs de las casas.

De prompte las campanas de Montgat tocan Angelus, lo resan tots los pagesos y aptrés plegan.

De per tots los corriols venen pagesos al poble que rialer los espera.

ANTONI DE TOLOSA.